

talen kleuren
je leven!

meertalig opvoeden

meertalig opvoeden

Informatie voor ouders en opvoeders

Meertaligheid, een uitzondering?

Integendeel! Opgroeien met één taal is eerder een bijzonderheid. Alleen al in Europa wonen 50 miljoen mensen die iedere dag twee of meer talen spreken. In de moderne taalwetenschap wordt er dan ook van uitgegaan dat de mensheid overwegend meertalig is. Veel mensen denken nog dat meertaligheid verwarrend is voor een kind en taalachterstanden kan veroorzaken. Maar voor dat idee is nooit bewijs gevonden. Alle kinderen zijn in staat meerdere talen te verwerven.

Een paar voordelen op een rij

Meertalige kinderen zijn taalgevoeliger.

Ze begrijpen al heel jong dat taal een verzameling afspraken is.

Ze weten meer over taal, ze zijn flexibeler in taal en kunnen snel van de ene taal overschakelen op de andere.

Hierdoor leren ze er later makkelijker een derde, vierde en vijfde taal bij.

Ze begrijpen al heel jong dat iedereen zijn eigen taal heeft.

Ze leren gemiddeld sneller lezen, doordat ze een gesproken zin eerder in woorden kunnen opdelen, en die weer in klanken.

Meertalige kinderen hebben een groter werkgeheugen.

Meertalige kinderen kunnen beter hun aandacht focussen, omdat ze van jongs af aan gewend zijn te schakelen tussen talen en de taal die op dat moment niet relevant is, te moeten 'wegfilteren'. In Friesland is Fries een verplicht vak op school - het is mooi meegenomen als je kind het al beheerst.

En de negatieve berichten?

Als een kind problemen heeft met het verwerven van taal wordt vaak meertaligheid als boosdoener gezien. Echter volgens deskundigen is meertaligheid nóóit de oorzaak van een taalprobleem en kan het probleem ook nóóit worden opgelost door simpelweg de moedertaal te vervangen door het Nederlands.

Hoe kunnen kinderen zich zo goed mogelijk ontwikkelen?

Veiligheid

Voor een goede ontwikkeling in het algemeen, en dus ook voor de taalontwikkeling, is het van belang dat het kind zich veilig voelt in zijn/haar omgeving (thuis, op school). Hierbij is het belangrijk om een positieve houding te hebben ten opzichte van de moedertaal en de cultuur van het kind.

Identiteit en motivatie

Door het leren van de moedertaal wordt het zelfvertrouwen van het kind versterkt. Een positieve houding over meertaligheid geeft kinderen de boodschap dat ze mogen zijn zoals ze zijn. Dit geeft een goede basis voor onder andere het behalen van schoolsucces, en zorgt voor een positief ik-beeld.

Status

De talen die het kind spreekt kunnen beter een gelijke status hebben. Wanneer een van de talen meer status heeft, belangrijker gevonden wordt, zal de motivatie van het kind om de andere taal te verwerven kunnen teruglopen.

Interactie

Voldoende interactie in alle talen die het kind spreekt is een voorwaarde voor een optimale ontwikkeling. Als er thuis sprake is van een rijk en stimulerend taal-aanbod in de moedertaal, zal de basis voor het leren van de tweede taal voldoende stevig worden. Gebruik daarom veel taal, lees voor en kijk naar kinderprogramma's. Reageer bij het spreken van het kind met positieve feedback: goedkeuring, herhaling, belangstelling.

Moet je thuis de eigen taal spreken?

Het is goed met jonge kinderen steeds dezelfde taal te spreken, zodat ze die taal goed kunnen leren. Als kinderen ouder worden zullen ze steeds meer Nederlands gebruiken. Hoe je daar als ouder mee omgaat, kan heel verschillend zijn. Belangrijk is dat ouders en kinderen een taal spreken waarin ze zich het beste kunnen uitdrukken.

En wat als er in één gezin twee moedertalen zijn?

Moeder een andere taal dan vader? Geen probleem. Probeer wel allebei consequent de beide moedertalen aan te bieden, dan leert het kind de talen makkelijker te scheiden.

Leert mijn kind beide talen dan niet half?

Zeker niet! Het taalontwikkelingsvermogen van een kind is (meestal) ongelimiteerd. Wanneer het kind bijvoorbeeld een woord van de ene taal al kent, leert hij/zij het sneller in de andere taal. De talen zullen elkaar dus versterken.

Onze peuter gebruikt beide talen door elkaar.

Kinderen maken deze fouten over het algemeen tijdelijk en onbewust, ze zijn aan het experimenteren met de talen. Door zelf het goede voorbeeld te geven en de kinderen niet nadrukkelijk te verbeteren zal het kind de talen als ze ongeveer vier jaar zijn behoorlijk kunnen scheiden.

Wat doe je als kinderen de eigen taal niet willen spreken?

Dit komt vaak voor. Kinderen zijn heel statusgevoelig. Als ze in hun omgeving en op televisie vooral Nederlands horen is de keus voor het Nederlands vaak snel gemaakt.

Laat merken dat de moedertaal belangrijk is, dat het knap is om twee talen te spreken. Ga naar familie en vrienden die dezelfde taal spreken, zing liedjes en lees voor in de moedertaal.

Wij spreken Fries met de kinderen, is het verstandig om een Nederlandstalige kinderopvang of peuterspeelzaal te kiezen?

Dit wordt vaak gedacht, maar is niet nodig en vaak zelfs af te raden. Door de dominante positie van het Nederlands hebben Friestalige kinderen vaak een breder aanbod in hun moedertaal nodig. Vooral in de eerste vier jaar, wanneer de taalbasis wordt gelegd. Veel aandacht voor het Fries op de peuterspeelzaal of kinderopvang draagt dus bij aan goede meertalige ontwikkeling. Voor alle kinderen.

Een groeiend aantal peuterspeelzalen en kinderdagverblijven in Fryslân is Fries-talig of tweetalig. Bij deze instellingen wordt veel aandacht gegeven aan taalontwikkeling, met specifieke aandacht voor de twee- of meertalige ontwikkeling van de kinderen. De instellingen worden beoordeeld op hun manier van werken en ontvangen een provinciaal certificaat.

Fries-, Nederlands- of anderstalig: als u een peuterspeelzaal of een kinderdagverblijf zoekt voor uw kind, is het zeker de moeite waard een kijkje te nemen bij één van deze instellingen.

De meest actuele lijst kunt u vinden op www.heitenmem.nl of aanvragen via ynfo@sfbo.nl.

Wij hebben het idee dat ons kind slecht spreekt. Wat kunnen we doen?

Raadpleeg een logopedist. Wacht daar niet te lang mee, want wat taalontwikkeling betreft zijn de eerste jaren kostbaar. Kijk voor adressen van logopedisten met verstand van meertaligheid en nog meer uitgebreide informatie over meertalig opvoeden op www.heitenmem.nl.

Heeft u na het lezen van deze brochure nog vragen, neem dan contact op met:

Afûk

Boterhoek 3
8911 DH Leeuwarden
T. (058) 234 30 70
E-mail: ynfo@afuk.nl
www.afuk.nl

Sintrum Frysktalige

Berne-opfang
Postbus 298
8901 BB Leeuwarden
T. (058) 234 85 25
E-mail: ynfo@sfbo.nl

Websites:

www.bibliotheek.nl
www.heitenmem.nl
www.kindentaal.nl
www.meartalenmeartakomst.nl
www.meertalen.nl
www.meertalig.2link.be
www.ouders.nl
www.tomke.nl

Deze uitgave wordt mede mogelijk gemaakt door steun van de provincie Fryslân.

Literatuur:

A. Roslan, 2006, *Meertaligheid, wel of geen onderwerp?*, Onderzoek naar communicatieve behoeften van ouders van meertalige kinderen, Groningen.

E. Burkhardt-Montanari, 2004, *Hoe kinderen meertalig opgroeien*, Planplan producties, Amsterdam.

L. Clark en C. Ireland, 1998, *Leren praten en pratend leren*, Uitgeverij Elmar BV, Rijswijk.

S.M. Goorhuis-Brouwer, 1997, *Het wonder van de taalverwerving. Basisboek voor opvoeders van jonge kinderen*, Uitgeverij De Tijdstroom, Utrecht.

afûk

brengrt het
Fries dicht bij
de mensen

Over de Afûk

De doelstelling van de Afûk is om de kennis en het gebruik van de Friese taal en de belangstelling voor Friesland te bevorderen. De Afûk organiseert daarvoor cursussen Fries, is uitgever van Friese boeken en geeft advies over het gebruik van de Friese taal aan overheden, bedrijven en particulieren en verzorgt vertalingen. Verder initieert de Afûk verschillende projecten die de mensen in alle lagen van de maatschappij stimuleren om het Fries te gebruiken.

U kunt een bezoek brengen aan de Fryske boek- en taalwinkel (vlakbij de Oldehove in Leeuwarden) of aan de webshop.

De Afûk heeft meerdere online initiatieven. Op de website, www.afuk.nl, kunt u ze allemaal vinden. U vindt daar tevens alle informatie over de projecten van de Afûk.